

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-70-13>

УДК 336.662

Дудчик О.Ю.

кандидат економічних наук, доцент,
Університет митної справи та фінансів

Сальникова Т.В.

кандидат економічних наук,
Університет митної справи та фінансів

Dudchuk Oksana, Salnykova Tetiana

University of Customs and Finance

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

CURRENT STATE AND FEATURES OF REPRODUCTION OF NON-CURRENT ASSETS OF UKRAINIAN ENTERPRISES

У статті проаналізовано стан та співвідношення необоротних і оборотних активів підприємств України та Дніпропетровської області, проведено порівняльний аналіз показників, досліджено основні тенденції динаміки активів за період 2016–2019 рр. та визначено їх причини. Обґрунтовано значення необоротних активів для економіки країни та формування виробничого потенціалу підприємств. Досліджено стан та структуру необоротних активів, причини їх змін та проведено аналіз відтворювальних процесів на підприємствах України в 2013–2018 рр. Виявлено тенденції зростання необоротних активів підприємств усіх видів діяльності, збільшення виробничих потужностей і можливостей для реалізації інвестиційних проектів та здатність підприємств покращити стан своїх нематеріальних і основних активів та фінансовий стан в цілому. Визначено негативні фактори, наведено рекомендації щодо відтворення необоротних активів для забезпечення ефективної діяльності підприємств.

Ключові слова: активи, оборотні активи, необоротні активи, основні засоби, нематеріальні активи, відтворення, капітальні інвестиції.

В статті проаналізовано состояние и соотношение оборотных и необоротных активов предприятий Украины и Днепропетровской области, проведен сравнительный анализ показателей, исследованы основные тенденции динамики активов за период 2016–2019 гг. и определены их причины. Обосновано значение необоротных активов для экономики страны и формирования производственного потенциала предприятий. Исследовано состояние и структура необоротных активов, причины их изменений и проведен анализ процессов воспроизводства на предприятиях Украины в 2013–2018 гг. Выявлены тенденции роста необоротных активов предприятий всех видов деятельности, увеличения производственных мощностей и возможностей для реализации инвестиционных проектов и способностей предприятий улучшить состояние своих нематериальных и основных активов и финансовое положение в целом. Определены негативные факторы, предложены рекомендации по воспроизводству необоротных активов для обеспечения эффективной деятельности предприятий.

Ключевые слова: активы, оборотные активы, необоротные активы, основные средства, нематериальные активы, воспроизводство, капитальные инвестиции.

The study of the state of non-current assets of Ukrainian enterprises is extremely important in a crisis, stagnant processes in the economy and the presence of adverse effects from socio-economic transformations. The increase in the efficiency of enterprises through the renewal of fixed assets, the growth of non-current assets are a few factors of further development and strengthening of the economy. The article considers the approaches of domestic enterprises to the management of non-current assets. The analysis of the real melting of non-current assets of enterprises is carried out, their possibility to provide the process of reproduction is determined. The state and ratio of current and non-current assets of enterprises of Ukraine and Dnipropetrovsk region for the period from 2016 to 2019 are analyzed. The main trends in the dynamics of assets that took place during this period are investigated, the reasons underlying them are identified. The role of non-current assets in the country's economy, their impact on the formation of production potential of enterprises is substantiated. The condition and structure of non-current assets, the reasons for their changes are investigated and the analysis of reproduction processes at the enterprises of Ukraine in 2013–2018 is carried out. As a result of the study, the ability of Ukrainian enterprises to make financial investments and implement investment projects is established. The trends of changing in the value of non-current assets of enterprises of all types of activity, the state of capital investments and their actual significance for the reproduction of assets of enterprises are revealed. The trends of dynamics of production capacities of the enterprises, its potential possibility to improvement of a financial condition are investigated. The influence on the formation of non-current assets of such negative factors as the growth of depreciation, distortion of the value of non-current assets due to their indexation is considered. Some recommendations for the reproduction of non-current assets to ensure the efficient operation of enterprises and ensure the growth of the country's economy are given in the article.

Key words: assets, current assets, non-current assets, fixed assets, intangible assets, reproduction, capital investments.

Постановка проблеми. В умовах радикальних соціально-економічних перетворень національної економіки одним із ключових питань є визначення характеру й вектору впливу відтворювального процесу на економіку. Існує пряма залежність між рівнем матеріально-технічного оснащення підприємств та загальним рівнем розвитку економіки країни. В умовах, коли основні фонди підприємств в більшості застарілі, зношені і вимагають оновлення, постає питання про технічне переоснащення виробників та забезпечення його фінансовими ресурсами. Дослідження необоротних активів, їх аналіз, визначення особливостей їх відтворення є необхідним, своєчасним та актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато вітчизняних науковців, такі як О.С. Гавриловський, Ю.В. Сташенко, С.М. Кафка [1], К.А. Пилипенко, В.В. Покинчерета, Т.О. Шматковська і інші приділяють увагу питанням визначення первісної вартості або бухгалтерського обліку необоротних активів. Науковці, які розглядають питання аналізу необоротних активів та управління ними, зосереджуються або на теоретичних питаннях уточнення сутності необоротних активів і їх видів та методології оцінки ефективності їх використання, або аналізують стан необоротних активів конкретних підприємств (Савченко А.М. [3], Тяхтій М.П., Федорова В.А. [5]). Але практично залишається поза увагою аналіз реального стану необоротних активів підприємств України і оцінка їх можливостей забезпечувати процес відтворення.

Мета статті. Проаналізувати стан необоротних активів підприємств України, намітити тенденції та шляхи їх відтворення.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах жодне підприємство не може функціонувати без необоротних активів, до складу яких відносяться основні засоби, нематеріальні активи, інвестиційна нерухомість, довгострокові дебіторська заборгованість, фінансові інвестиції та біологічні активи та інші активи тривалого використання.

Для того, щоб визнати актив як необоротний, слід враховувати особливості даного активу та критерії його визнання, такі як: матеріально-речова чи нематеріальна форми, строк корисного використання, який має бути більше одного року, в майбутньому від об'єкта очікується отримання економічної вигоди, актив має бути придбано для використання у виробництві та ін-

шій діяльності підприємства, а також вартість об'єкта може бути достовірно визначена [1].

Необоротні активи є найменш мобільною частиною активів підприємства, що характеризуються низькою ліквідністю і маневреністю. Але при цьому необоротні активи більш витривалі щодо інфляційних процесів, можуть приносити додатковий прибуток від здачі їх в оренду, зберігають свій зовнішній вигляд, підлягають індексації, отже не втрачають свою вартість. Необоротні активи підприємства складають вагому частину його стратегічного потенціалу.

Активи підприємства в балансі розподіляють, насамперед на дві групи: необоротні та оборотні активи. Розглянемо їх динаміку і структуру на основі статистичних даних за 2016–2018 роки (табл. 1).

Загальна вартість активів підприємств всіх видів економічної діяльності за період 2016-2018 рр. зросла на 886,3 млрд. грн. або на 8,9%. На 40,3% зросли необоротні активи та групи вибуття, але вони не справляють суттєвого впливу на формування активів підприємств, адже їх питома вага близько 0,1%. В структурі активів переважають оборотні активи, їх питома вага на кінець 2018 року – 57,8% і це є позитивним, адже вони більш мобільні і забезпечують ліквідність підприємств. На необоротні активи припадає 42,1%. За три роки структура активів не зазнала суттєвих змін. Але відбулось зростання як оборотних засобів (на 512,3 млрд. грн. або на 8,9%), так і необоротних активів (на 371,5 млрд. грн. або на 8,8%).

В таблиці 2 наведена інформація про активи підприємств Дніпропетровської області.

За 2017-2019 роки активи підприємств Дніпропетровської області збільшилися на 354,3,4 млрд. грн. або на 40,7%, з них зростання оборотних активів відбулось в сумі 264,0 млрд. грн. або на 48,8%, а необоротних активів – 90,4 млрд. грн. або на 27,5%.

Необхідно відмітити, що на активи підприємств Дніпропетровської області припадає 10,3% активів всіх підприємств України (за даними 2018 року). Крім того, з 886,3 млрд. грн. приросту активів (табл. 1), 249,4 млрд. грн. (табл. 2), а це 28,1%, припадає саме на підприємства Дніпропетровщини, що характеризує область як потужного товаровиробника. Що стосується приросту оборотних та необоротних активів, то відповідно 42,9% (219,9 млрд. грн. з 512,3 млрд. грн.) та 8,0% (29,6 млрд. грн. з 371,5 млрд. грн.) відбулось на підприємствах Дніпропетровського регіону.

Таблиця 1

Динаміка і структура активів підприємств України

Показники	31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018		Відхилення 2018 до 2016	
	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%
Необоротні активи	4212,8	42,1	4303,3	43,2	4584,3	42,1	371,5	8,8
Оборотні активи	5772,8	57,8	5650,8	56,7	6285,1	57,8	512,3	8,9
Необоротні активи та групи вибуття	6,2	0,1	7,7	0,1	8,7	0,1	2,5	40,3
Баланс	9991,8	100	9961,8	100	10878,1	100	886,3	8,9

Джерело: складено авторами за даними [4]

Структура активів суттєво відрізняється від середніх показників по Україні. Питома вага необоротних активів поступово зменшувалась з 37,8% на кінець 2016 року до 32,1% на кінець 2018 року, відповідно питома вага оборотних активів збільшувалась з 62,2% до 67,9%. На кінець 2019 року питома вага необоротних активів збільшилась до 34,3%, а оборотних активів зменшилась до 65,7%. Протягом періоду 2016–2019 роки оборотні активи суттєво перевищували необоротні. Що пояснюється наступними причинами:

- в регіоні багато підприємств з мобільними активами;
- в Дніпропетровській області багато потужних промислових підприємств, заводів, основні засоби яких мають високий ступінь зносу і потребують оновлення і відтворення.

До позитивних факторів, що можуть впливати на оборотні активи належить зростання кількості підприємств, перехід до нових методів оцінки необоротних активів, розвиток фінансового ринку та можливості підприємств здійснювати інвестиційну діяльність [5].

Для розуміння відтворювальних процесів на підприємствах України проаналізуємо їх оборотні активи, розглянемо їх зміни за період 2013–2018 рр. за допомогою даних, наведених у таблицях 3 і 4.

За період 2013–2018 роки вартість необоротних активів зросла на 1944,5 млрд. грн. або на 73,7%. Це можна було б вважати позитивним, якби не те, що стрімке (на 1242,5 млрд. грн.) зростання відбулось в 2015 році, коли спостерігались значні темпи інфляції і збільшення вартості необоротних активів, швидше за все, пов'язане з їх індексацією, а не з реальним оновленням. Але, не зважаючи на це, вартість всіх елементів необоротних активів збільшилась. Довгострокові біологічні активи зросли на 3,8 млрд. грн. або на 44,2%, інвестиційна нерухомість – на 25,3 млрд. грн. або на 78,1%, інші необоротні активи – на 100,2 млрд. грн. або на 76,7%. Найбільший відносний приріст – 82,2% (367,6 млрд. грн.) та 78,4% (211,7 млрд. грн.) відбувся відповідно по статтях довгострокові фінансові інвестиції і незавершені капітальні інвестиції, що свідчить про активізацію інвестиційної діяльності підприємств і позитивно характеризує відтворювальні можливості підприємств. Вартість основних засобів та нематеріальних активів збільшилась на 1235,9 млрд. грн. або на 70,6%.

Позитивним є зменшення зносу основних засобів та нематеріальних активів на 2720,4 млрд. грн. або на 34,7%, хоча їх знос залишається суттєвим – на кінець 2018 року – 63,1%. Катастрофічними були 2013 та 2014 роки, коли знос становив відповідно 81,7% та

Таблиця 2

Динаміка і структура активів підприємств Дніпропетровської області

Показники	31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018		31.12.2019		Відхилення			
	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	2018 до 2016		2019 до 2016	
									млрд. грн.	%	млрд. грн.	%
Необоротні активи	329,2	37,8	334,1	32,9	358,8	32,1	419,6	34,3	29,6	9,0	90,4	27,5
Оборотні активи	540,8	62,2	681,3	67,1	760,7	67,9	804,8	65,7	219,9	40,7	264,0	48,8
Необоротні активи та групи вибуття	0,2	-	0,3	-	0,1	-	0,1	-	-0,1	-50	-0,1	-50
Баланс	870,2	100	1015,8	100	1119,6	100	1224,5	100	249,4	28,7	354,3	40,7

Джерело: складено авторами за даними [2]

Таблиця 3

Динаміка необоротних активів підприємств України

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Темп зміни 2018 до 2013	
							млрд. грн.	%
Основні засоби та нематеріальні активи, залишкова вартість	1751,0	1781,5	2661,5	2771,6	2770,0	2986,9	1235,9	70,6
зносу	7837,6	11424,7	4598,4	4385,3	3887,6	5117,2	-2720,4	-34,7
ступінь зносу, %	81,7	86,5	63,3	61,3	58,4	63,1	-	-
Інвестиційна нерухомість залишкова вартість	32,4	45,3	47,8	49,0	52,7	57,7	25,3	78,1
Довгострокові біологічні активи залишкова вартість	8,6	7,4	8,4	9,4	10,9	12,4	3,8	44,2
Незавершені капітальні інвестиції	270,0	253,1	271,7	315,7	389,5	481,7	211,7	78,4
Довгострокові фінансові інвестиції	447,2	469,3	806,3	889,6	872,2	814,8	367,6	82,2
Інші необоротні активи	130,6	160,9	164,4	177,5	207,9	230,8	100,2	76,7
Разом	2639,8	2717,6	3960,1	4212,8	4303,2	4584,3	1944,5	73,7
Щорічний приріст необоротних активів, %		2,9	45,7	6,4	2,1	6,5	-	-

Джерело: складено і розраховано авторами за даними [4]

86,5%. Починаючи з 2015 року ситуація почала дещо покращуватись, так на кінець 2015 року знос зменшився до 63,3%, на кінець 2016 року – до 61,3%, і найкраща ситуація за досліджуваний період спостерігається на кінець 2017 року – 58,4%.

Питома вага необоротних активів підприємств за період 2013–2018 роки суттєвих змін не зазнала, про що свідчать дуже незначні темпи змін показників 2018 року у порівнянні з 2013 роком. В структурі необоротних активів переважають основні засоби та нематеріальні активи, на які на кінець 2018 року припадає 65,2%. Питома вага довгострокових біологічних активів на рівні 0,2–0,3% пояснюється тим, що вони притаманні лише сільськогосподарським підприємствам. Незначна питома вага і інвестиційної нерухомості, адже операції з нею не є основним видом діяльності для більшості підприємств. Досить суттєвою є частка довгострокових фінансових інвестицій і незавершеного капітального інвестування – відповідно 17,8% та 10,5% на кінець 2018 року. Що вказує на те, що підприємства мають можливість здійснювати фінансове інвестування і реалізовувати реальні інвестиційні проекти. Останні свідчать про наявність відтворювальних процесів на підприємствах.

Мета управління необоротними активами полягає у забезпеченні їх своєчасного оновлення та ефективного використання. У процесі управління вирішуються наступні завдання: визначення можливих форм оновлення основних виробничих засобів, визначення потреби в нарощуванні необоротних активів для розширення обсягів діяльності, визначення можливих способів розширення основних засобів, забезпечення ефективного використання основних засобів і нематеріальних активів, формування необхідних нематеріальних ресурсів для відтворення необоротних активів та оптимізації їх структури [5].

Для забезпечення ефективної діяльності, підприємствам необхідно відновлювати свою матеріально-технічну базу. Відтворення відбувається в основному шляхом капітального інвестування, що забезпечує надходження основних засобів, нематеріальних активів, інших необоротних матеріальних активів на підприємство. В таблиці 5 наведена інформація про обсяги капітального інвестування підприємствами всіх видів діяльності в Україні.

Протягом 2014–2018 років обсяг капітальних інвестицій на відтворення необоротних активів збільшився на 254,1 млрд. грн. або більш ніж в 2 рази. Щорічний приріст

Таблиця 4

Структура необоротних активів підприємств України на кінець року, %

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Темп зміни 2018 до 2013
Основні засоби та нематеріальні активи							
залишкова вартість	66,33	65,56	67,21	65,79	64,37	65,16	-1,17
Інвестиційна нерухомість залишкова вартість	1,23	1,67	1,21	1,16	1,22	1,26	0,03
Довгострокові біологічні активи залишкова вартість	0,32	0,27	0,21	0,22	0,26	0,27	-0,05
Незавершені капітальні інвестиції	10,23	9,31	6,86	7,49	9,05	10,51	0,28
Довгострокові фінансові інвестиції	16,94	17,27	20,36	21,12	20,27	17,77	0,83
Інші необоротні активи	4,95	5,92	4,15	4,21	4,83	5,03	0,08
Разом	100	100	100	100	100	100	x

Джерело: розраховано авторами за даними [4]

Таблиця 5

Динаміка капітальних інвестицій підприємств України на кінець року, млн. грн.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Темп зміни 2018 до 2013	
							млн. грн.	%
Капітальні інвестиції у нематеріальні активи	9372	6196	17078	9867	14311	33688	24316	259,5
у патенти, ліцензії, торговельні марки	5533	2843	12228	3896	5341	23618	18085	326,9
у програмне забезпечення	2121	1850	3297	3908	5505	5380	3259	153,7
Капітальні інвестиції у матеріальні активи	207615	172189	196400	271801	344849	437428	229813	110,7
у землю	1079	921	1149	1577	1894	1629	550	51,0
в існуючі будівлі і споруди	4572	2703	4958	7963	6204	10418	5846	127,9
у будівництво та перебудову	100765	85968	85730	105562	120791	166163	65398	64,9
у машини та обладнання	91952	75854	96254	145249	200888	241158	149206	162,3
Разом	216987	178385	213478	281668	359160	471116	254129	117,1
Питома вага капітальних інвестицій у нематеріальні активи	4,3	3,5	8,0	3,5	4,0	7,2	-	-
Питома вага капітальних інвестицій у матеріальні активи	95,7	96,5	92,0	96,5	96,0	92,8	-	-
Щорічний приріст капітальних інвестицій, %	-	-17,8	19,7	31,9	27,5	31,2	-	-

Джерело: складено і розраховано авторами за даними [4]

капітальних вкладень, починаючи з 2015 року коливався в межах 19,7–31,2%. Якоїсь закономірності, яка б дала можливість прогнозувати тенденції обсягів капітальних інвестицій у майбутньому, не простежується. Так в 2014 році капітальні інвестиції скоротились у порівнянні з 2013 роком на 17,8%. Але це була загальна тенденція, в цей період погіршилися практично всі економічні та фінансові показники в країні. В 2015 році капітальні інвестиції зросли на 19,7% у порівнянні з 2014 роком, але не досягли обсягу 2013 року. А починаючи з 2016 року спостерігається стабільний, суттєвий приріст коштів на відтворення необоротних активів на 31,9%, 27,5% та 31,2% відповідно у 2016, 2017 та 2018 роках.

Питома вага капітальних інвестицій у нематеріальні активи незначна, коливалась в межах 3,5–8%, але їх обсяг в 2018 році у порівнянні з 2013 роком зріс на 24,3 млрд. грн. або в 3,6 рази. Капітальні інвестиції в матеріальні активи за цей же період зросли на 229,8 млрд. грн. або в 2,1 рази. Їх питома вага в загальній сумі інвестицій на кінець 2018 року становила 92,8%. Підприємства інвестували в землю, але суми порівняно незначні і за період дослідження зросли на 51%. Значно активніше спрямовувались кошти на відтворення існуючих будівель і споруд – в 2018 році в 2,3 рази (або на 5,8 млрд. грн.) більше, ніж в 2013 році. Відбулось зростання інвестицій у будівництво на 65,4 млрд. грн. або на 64,9%, але значна частина цих коштів припадає саме на підприємства сфери будівництва. Найбільші обсяги капітальних інвестицій спрямовувались на відтворення машин та обладнання. Так, в загальній сумі інвестицій на кінець 2018 року на них

припадає 51,2%. Протягом 2018 року в машини і обладнання було проінвестовано на 149, млрд. грн. або більш ніж в 2,6 рази більше коштів, ніж в 2013 році. Все це свідчить про те, що процеси відтворення на підприємствах України відбуваються, що призводить до збільшення їх виробничих потужностей та можливостей, і у підсумку до покращення фінансових результатів діяльності підприємств.

Висновки. Проведений в статті аналіз свідчить про те, що необоротні активи підприємств всіх видів діяльності зростають. Серед недоліків в управлінні необоротними активами виявлено схильність до побудови неоптимальної структури активів, несвоєчасне оновлення фондів, неефективне використання основних засобів, використання можливостей для інвестування не в повному обсязі. І, не зважаючи на те, що знос основних засобів та нематеріальних активів залишається досить високим, збільшення капітальних інвестицій, які останнім часом спрямовуються на відтворення нематеріальних і матеріальних активів, дає надію на прискорення темпів відновлення необоротних активів, що в свою чергу призведе до покращення матеріально-технічної бази підприємств і економіки країни в цілому. Формування оптимальної структури активів підприємств, своєчасне оновлення та ефективне використання необоротних активів, здійснення капітальних інвестицій та підвищення потенціалу підприємств повинно стати обов'язковим елементом ефективного управління необоротними активами на підприємствах для усунення виявлених негативних тенденцій та ефективного відтворення необоротних активів.

Список літератури:

1. Kafka С.М. Облік надходження необоротних активів та формування їх первісної вартості. *Ефективна економіка*. 2017. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5549> (дата звернення: 22.11.2020)
2. Офіційний сайт Головного управління статистики в Дніпропетровській області. URL: <http://www.dnprstat.gov.ua/statinfo/rpid/> (дата звернення: 22.11.2020)
3. Савченко А.М. Особливості аналізу необоротних активів на прикладі підприємства ПАТ «Харківська бісквіт-на фабрика». *Ефективна економіка*. 2019. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua> (дата звернення: 22.11.2020)
4. Статистичний збірник «Діяльність суб'єктів господарювання 2018 рік». *Державна служба статистики України*, 2019. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 22.11.2020)
5. Федорова В.А., Булигіна О.К. Оцінка ефективності управління необоротними активами підприємства. *Економічний простір*. 2016. № 112. С. 177–185.

References:

1. Kafka S.M. (2017) Oblik nadkhodzhennia neoborotnykh aktyviv ta formuvannia yikh pervisnoi vartosti [Accounting for the receipt of non-current assets and the formation of their initial value]. *Efektivna ekonomika* [Efficient economy], no. 4. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5549> (accessed 22 November 2020).
2. Ofitsiynyi sait Holovnoho upravlinnia statystyky v Dnipropetrovskii oblasti [Official site of the Main Department of Statistics in Dnipropetrovsk region]. Available at: <http://www.dnprstat.gov.ua/statinfo/rpid/> (accessed 22 November 2020).
3. Savchenko A.M. (2019) Osoblyvosti analizu neoborotnykh aktyviv na prykladi pidprijemstva PAT «Kharkivska biskvitna fabryka» [Features of the analysis of non-current assets on the example of the enterprise PJSC "Kharkiv Biscuit Factory"]. *Efektivna ekonomika* [Efficient economy], no. 11. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7457> (accessed 22 November 2020).
4. Statystychnyi zbirnyk «Dialnist subiektiv hospodariuvannia 2018 rik» [Statistical collection "Activities of economic entities 2018" (2019)]. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy* [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed 22 November 2020).
5. Fedorova V.A., Bulygina O.K. (2016) Otsinka efektyvnosti upravlinnia neoborotnykh aktyvamy pidprijemstva [Evaluation of the effectiveness of management of non-current assets of the enterprise]. *Ekonomichnyi prostir* [Economic space], no. 112. pp. 177–185.